

Handläggare
Bergh Olle

Datum
2017-10-09

Diarienummer
UBN-2017-0560

Utbildningsnämnden

Skolinspektionens tillsyn i Uppsala kommun, gymnasiesärskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lämna svar på Skolinspektionens föreläggande enligt bilagt förslag.

Bakgrund

Skolinspektionen har under våren 2017 genomfört regelbunden tillsyn av samtliga skolformer i Uppsala kommun. För gymnasiesärskolan har Uppsala kommun fått förelägganden om det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå.

Föredragning

Bifogat finns ett förslag till svar på de förelägganden som Skolinspektionen har lagt.

Av svaret framgår de nya rutiner som från och med hösten 2017 används för det systematiska kvalitetsarbetet för gymnasiesärskolan.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Olle Bergh

Datum
2017-10-06

Diarienummer
UBN-2017-0560

Skolinspektionen

Svar avseende huvudmannabeslut för gymnasiesärskolan

efter tillsyn i Uppsala Kommun 2017-06-09 Dnr 43-2016:10990

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Uppsala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer om angivna kränkningar mot elever, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att rutinerna för anmälan av kränkande behandling är kända bland rektorerna så att huvudmannen i förekommande fall kan vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fall av kränkande behandling i framtiden.

För att säkerställa att rektorerna fullgör sin anmälningsskyldighet enligt ovan vidtar Uppsala kommun följande åtgärder:

1. Gymnasiechefen har i samtliga skolledargruppingar under vårterminen 2017 säkerställt att rektorerna utbildats gällande lagstiftning kring krav på huvudman och rektor. Rutinen för anmälan har aktualiserats inom ramen för denna utbildning och tydliga direktiv har givits om hur rutinen ska tillämpas.
2. Uppsala kommun har efter inspektionen genomfört en genomgång av samtliga gymnasieskolors planer och rutiner mot diskriminering och kränkande behandling. Denna genomgång har återkopplats till respektive skolas ledningsgrupp under maj och augusti-september 2017 för att säkerställa att rutinen är känd och följs i skolenheten.
3. För att säkerställa att skollagens krav uppfylls har gymnasiechefen givit varje gymnasieenhet i uppdrag att revidera sina planer utifrån ovanstående genomgång, och redovisar detta arbete till huvudmannen senast vecka 45.
4. Uppsala kommun säkerställer att anmälningar görs enligt rutinen för kränkande behandling genom uppföljning av registrerade anmälningar i kommunens diarium.

Detta följs upp vid rektors månadsuppföljning med gymnasiechefen. Härigenom kontrolleras antalet anmälningar kontinuerligt.

5. Vid årets slut sammanställer huvudmannen antalet anmälningar i verksamhetsanalysen för gymnasiet och gymnasiesärskolan. Rapport till utbildningsnämnden avseende antalet anmälningar sker på månadsbasis. Utbildningsnämnden får också två gånger per år en rapport över antalet anmälningar för samtliga skolformer. I den rapporten presenteras också en kategorisering av kränkningarnas art och en analys görs av hur kränkningarna fördelas mellan könen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Uppsala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att följa upp och sammanställa gymnasieärskoleenheternas måluppfyllelse och kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen och kraven.
- Se till att följa upp verksamheternas förutsättningar och genomförande.
- Se till att utifrån ett huvudmannaperspektiv analysera hur förutsättningar och genomförande påverkar resultaten.
- Se till att utifrån analysen identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.
- Se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Från och med hösten 2017 tillämpas följande rutiner för att åtgärda ovanstående brister:

Enhetsanalys

Varje rektor ansvarar för att det senast oktober månad görs en enhetsanalys för respektive gymnasiesärskola. Inför årets arbete med enhetsanalyser kommer inte gymnasiesärskolan att ha samma mallstruktur som övriga gymnasieskolan utan det görs en anpassning som bättre svarar mot gymnasiesärskolans speciella förutsättningar.

Enhetsanalysen innehåller en dokumentation av föregående läsårs uppföljning både när det gäller elevernas kunskapsutveckling och frågor om trygghet och studiero. Utifrån gymnasiesärskolans unika förutsättningar är utmaningen att hitta relevanta indikatorer både när det gäller kunskapsresultat och trygghet och studiero. I svaret för skolnivå redovisas en ny modell för indexering av individuell måluppfyllelse. Detta kompletterar de indikationer som används för gymnasieskolan.

Enhetsanalysen innehåller också analys samt en beskrivning av utvecklingsområden inför kommande läsår. Gymnasiechefen ger återkoppling så att det finns en dialog kring vilka de

viktigaste utvecklingsområdena är. En närmare beskrivning av enhetsanalysen finns i svaret för skolnivå.

Huvudmannens verksamhetsanalys för skolformen

De olika skolornas enhetsanalyser är grunden för en samlad analys för skolformen som skrivs av gymnasiechefen. Denna analys med utvecklingsområden används både som underlag för redovisning till utbildningsnämnden och som underlag för gymnasieavdelningens verksamhetsplan inför kommande verksamhetsår.

Vid huvudmannens analys av enheternas resultat beaktas vad som behöver återkopplas och säkerställas på skolenheten men också vad som behöver åtgärdas centralt på huvudmannanivå. Det kan dels vara förutsättningar som gäller enheten men det kan också gälla generella områden som är aktuella för flera enheter eller på systemnivå. Ett exempel på ett generellt utvecklingsområde som genererat utvecklingsinsatser är enheternas arbete med extra anpassning och särskilt stöd.

Utöver enhetsanalysen används även enkätresultat och andra uppföljningar från skolenheten, till exempel om det förebyggande elevhälsoarbetet.

Månadsuppföljning

Gymnasiechefen träffar varje månad respektive rektor i en månadsuppföljning. Vid detta tillfälle följs ekonomi, kvalitet och kompetensförsörjning upp utifrån planeringen i enhetsanalysen.

I nästa steg träffar gymnasiechefen varje månad utbildningsdirektören. Vid detta tillfälle följs ekonomi, kvalitet och kompetensförsörjning upp utifrån avdelningens verksamhetsplan. En fördjupad uppföljning sker per respektive tertiäl, och då sker också en åiterrapportering till nämnden utifrån de uppdrag som finns i nämndens verksamhetsplan.

Månadsuppföljningarna dokumenteras.

Resultatseminarium

I november varje år genomförs ett resultatseminarium där utbildningsnämnden och verksamheterna möts för att tillsammans diskutera skolformernas resultat i ett huvudmannaperspektiv. Vid seminariet presenteras det senaste läsårets resultat med olika typer av jämförelser, exempelvis över tid och gentemot likande huvudmän. Seminariet är en plattform där utbildningsnämnd, utbildningsdirektör, skolformschefer och rektorer respektive förskolechefer ges möjlighet att tillsammans analysera resultat och reflektera över möjligheter och utvecklingsområden.

Kvalitetsrapport

Varje år sammanställs en kvalitetsrapport till nämnden som innehåller en sammanställning av resultat för både kunskapsutveckling och frågor om trygghet och studiero. I kvalitetsrapporten ryms både huvudmannaperspektivet och hemkommunen. Kvalitetsrapporten skrivs i ett 0-19-

årsperspektiv och gäller således samtliga skolformer. Denna rapport har tidigare inte tydligt belyst gymnasiesärskolan. Med enhetsanalyser och analysen för respektive skolform kommer det framöver att finnas ett underlag för en analys av alla skolformer. Kvalitetsrapporten presenteras i mars och ska bland annat ge underlag för verksamhetsplanen för nämndens ansvarsområde.

Portal

Arbete pågår med att tillgängliggöra en webbportal för utbildningsnämnden. I denna portal, som beräknas klar under 2018, ska finnas tillgängligt

- aktuell statistik i urval
- samtliga skolors enhetsanalyser
- samtliga verksamhetsanalyser för respektive skolform
- den övergripande kvalitetsrapporten

För utbildningsnämnden

Caroline Hoffstedt
Ordförande

Lars Niska
Nämndsekreterare

Uppsala kommun

Huvudmannabeslut för gymnasiesärskola

efter tillsyn i gymnasiesärskolan i Uppsala kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att senast den **27 oktober 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Uppsala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer om angivna kränkningar mot elever, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att rutinerna för anmälan av kränkande behandling är kända bland rektorerna så att huvudmannen i förekommande fall kan vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fall av kränkande behandling i framtiden.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Uppsala kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att följa upp och sammanställa gymnasieärskoleenheternas måluppfyllelse och kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen och kraven.
- Se till att följa upp verksamheternas förutsättningar och genomförande.
- Se till att utifrån ett huvudmannaperspektiv analysera hur förutsättningar och genomförande påverkar resultaten.
- Se till att utifrån analysen identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.

- Se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som konstaterats vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Skolinspektionens bedömning är att Uppsala kommun måste se till att det på huvudmannanivå bedrivs ett kvalitetsarbete inom gymnasiesärskolan som motsvarar författningarnas krav. Det systematiska kvalitetsarbetet måste ta sin utgångspunkt i en dokumenterad uppföljning och sammanställning av måluppfyllelse och kunskapsresultat samt en analys av skolenheternas resultat i relation till kursplanernas kunskapskrav och de nationella målen i läroplanen. Det är också viktigt att analysera hur förutsättningar och genomförande av utbildningen påverkar måluppfyllelse och kunskapsresultat, allt i syfte att identifiera och besluta om utvecklingsinsatser.

Vidare är det av stor vikt att de rutiner för anmälan av kränkande behandling efterlevs så att de fall av kränkningar som inträffar i verksamheterna kommer huvudmannen till del. Detta för att huvudmannen ska kunna ta sitt ansvar för att miljön ute i verksamheterna är trygg och fri från diskriminering och kränkande behandling. Utan en rättvisande sammanställning och analys av anmälda kränkningar finns en risk att de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden inte vidtas. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att det bedrivs ett arbete mot kränkningar i verksamheterna och kan, om de har ändamålsenliga och effektiva system för uppföljning av arbetet, uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen bedömer att Uppsala kommun måste se till att de framtagna rutinerna för anmälan av kränkande behandling till huvudmannen efterlevs i verksamheterna. Detta för att huvudmannen ska kunna ta sitt ansvar och se till att skolmiljön är fri från kränkningar.

Av skollagen framgår att om en rektor får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är hen skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) bör huvudmannen ha system och upprätta rutiner för hur en anmälan om trakasserier och kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

I intervjuer med rektorer och med förvaltningsledning framgår att det finns framtagna rutiner för hur fall av kränkningar ska rapporteras till huvudmannen, men att rutinerna inte alltid följs. Allvarliga fall förs alltid vidare, men i de flesta fall bearbetas fall av kränkningar på respektive enhet och rektorerna säger själva att de inte rutinmässigt för vidare informationen om kränkningarna till huvudmannen. Även förvaltningsledningen har uppmärksammat att ytterst få fall från verksamheterna rapporteras till nämnden.

Utan en rättvisande sammanställning och analys av anmälda kränkningar finns en risk att de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden inte vidtas. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att det bedrivs ett arbete mot kränkningar i verksamheterna och kan, om de har ändamålsenliga och effektiva system för uppföljning av arbetet, uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och Uppsala kommun måste vidta åtgärder för att komma tillrätta med bristen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionens bedömning är att Uppsala kommun måste se till att det bedrivs ett kvalitetsarbete inom gymnasiesärskolan som motsvarar författningarnas krav. Det systematiska kvalitetsarbetet måste ta sin utgångspunkt i en dokumenterad uppföljning och sammanställning av måluppfyllelse och kunskapsresultat samt en analys av skolenheternas resultat i relation till kursplanernas kunskapskrav och de nationella målen i läroplanen. Det är också viktigt att analysera hur förutsättningar och genomförande av utbildningen påverkar måluppfyllelse och kunskapsresultat, allt i syfte att identifiera och besluta om utvecklingsinsatser.

Gymnasiesärskolan i kommunen har nyligen genomgått en omorganisation som innebär att gymnasiesärskolans verksamhet har koncentrerats till två skolenheter och under ledning av en och samma rektor. Tidigare fanns gymnasiesärskolans verksamhet utspridd på flera gymnasieenheter och där gymnasieskolans rektorer också ansvarade för gymnasiesärskolans verksamhet på sina respektive enheter.

I intervju med rektorn för gymnasiesärskolan framgår att det finns framtagna rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete och arbetet är påbörjat efter ett nyligen upprättat årshjul. Verksamheten utvärderas enligt rektorn löpande under året och avsikten är att det ska leda till en enhetsanalys som ska rapporteras till huvudmannen. Rutinerna är nyligen framtagna och ännu inte implementerade i verksamheten.

I intervju med förvaltningsledningen framgår att det finns en modell för kvalitetsarbete även för gymnasiesärskolan, men den är ännu inte förankrad. Det finns resultat av enkäter, men analyserna brister. Förvaltningsledningen menar att det är svårt att hitta rätt indikatorer för att mäta gymnasiesärskolans resultat avseende såväl kunskaper som värdegrundsarbete. De menar vidare att det finns utvecklingsbehov inom gymnasiesärskolans systematiska kvalitetsarbete som det ser ut idag.

Av den dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannnivå som Skolinspektionen har tagit del av framgår heller ingen uppföljning och analys av verksamheternas resultat eller beslut om utvecklingsåtgärder för gymnasiesärskolans verksamhet.

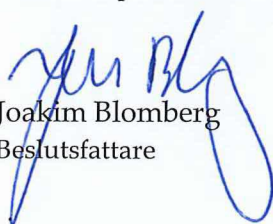
Av skollagen framgår att huvudmannen ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen ska vara att de nationella målen uppfylls. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt förarbetena till skollagen har huvudmannen det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet (2009/10:165 s. 36).

Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), framgår att styrning och ledning av kvalitetsarbetet innebär att huvudmannen, förskolechefen och rektorn skapar strukturer och rutiner för hur utbildningens resultat ska följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till de nationella målen. Kvalitetsarbetet på huvudmannnivå ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamhetens kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen. Huvudmannen bör se till att det finns dokumentation för alla skolformer som är tillräckligt för att ligga till grund för analys och beslut på huvudmannnivå om prioriteringar och utvecklingsinsatser. Huvudmannen behöver därför klargöra hur detta arbete ska bedrivas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten motsvarar inte författningarnas krav och Uppsala kommun måste vidta åtgärder för att komma tillrätta med bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Agnetha Burström
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Uppsala kommun

Fakta om gymnasiesärskolan i Uppsala kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Uppsala kommun under våren 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen gymnasiesärskola

Verksamhet inom gymnasiesärskolan bedrivs på två enheter i Uppsala kommun, nämligen på Jälla gymnasiesärskola och på Fyrisskolans gymnasiesärskola. En rektor ansvarar för verksamheten på båda enheterna. Sammantaget finns cirka 100 elever fördelade på de båda enheterna. Uppsala kommun erbjuder gymnasiesärskoleutbildning på åtta av nio nationella program samt på individuella program.

Måluppfyllelse

För gymnasiesärskolan finns ingen nationell statistik att tillgå. Gymnasiesärskoleenheterna fångar upp resultat i sina enhetsanalyser, men någon dokumenterad sammanställning av kunskapsresultaten finns inte i kommunen. Enkäter görs för att få en bild av elevernas upplevelse av verksamheten, både vad gäller trygghet och undervisningens kvalitet. Kommunens sammanställning av enkätresultaten visar att samtliga gymnasiesärskolans elever svarar *ja* eller *ibland* på frågan om de känner sig trygga i skolan.